



AFBEELDING 1. | Bijlen van
Lousberg-vuursteen gevonden in Tegelen (A, 10,5 cm) en Horst aan de Maas (B, 11,5 cm).

Een “weerzien” na bijna 5000 jaar?

Twee bijlen van Lousberg-vuursteen uit Noord-Limburg

MART J.M. DECKERS
INDUSTRIESTRAAT 21
5931 PG TEGELEN
MARTDECKERS@PLANET.NL
[HTTP://PALAEOPAGE.NL/ARTEFACTEN/
INDEX.HTML](http://PALAEOPAGE.NL/ARTEFACTEN/INDEX.HTML)

Een slordige 5000 jaar geleden werd er op de Lousberg bij Aken (Duitsland) op grote schaal vuursteen gewonnen voor de productie van diverse soorten werktuigen (Schyle, 2006). Dit typische gesteente, dat te boek staat als Lousberg-vuursteen, onderscheidt zich door zijn opvallende bruingrijze kleur met roestbruine vlekken. Werktuigen en halffabrikaten die ter plaatse werden gemaakt, werden door de toenmalige bewoners van de streek verhandeld en raakten op die manier verspreid over een groot gebied. Vooral de stenen bijlen van Lousberg-vuursteen zijn ware juweeltjes.





| AFBEELDING 2. | *Idem, andere zijde van beide bijlen.*

De makers van de bijlen waren ware kunstenaars. Ze moeten soms dagen, misschien wel weken, gespendeerd hebben om een bijl in de gewenste vorm te krijgen. Als jongen van twaalf begon ik in de zeventiger jaren van de vorige eeuw stenen te verzamelen en een van mijn zoekgebieden lag in de toenmalige gemeente Tegelen (nu Venlo), boven op het hoogterras. Na het ploegen van de akkers liep ik deze systematisch af, het liefst als het net geregend had, op zoek naar agaten in het door de Rijn in een ver verleden afgezette grind.

In 1978 vond ik zo mijn eerste geslepen, 10,5 cm lange bijltje uit Lousberg-vuursteen bij het inmiddels volledig afgegraven “De Nord” op de grens met Duitsland, tussen Belfeld en Tegelen. In de jaren daarna had ik het geluk nogmaals een mooie grijze vuurstenen bijl te vinden, maar zo speciaal als de eerste vondst was die niet. Rond de middelbare schoolleeftijd lag mijn interesse op ander gebied, maar de liefde voor stenen bleef altijd bestaan, hoewel deze verschoof naar fossielen uit het Krijt.

Toen mijn inmiddels 25-jarige zoon mij in september 2012 vertelde, dat iemand op het werk een vuurstenen bijl uit de gemeente Horst aan de Maas in zijn bezit had, was mijn nieuwsgierigheid meteen gewekt. Ik vroeg hem zijn collega te vragen of hij het mee wilde geven zodat ik het eens nader kon bekijken. Enige tijd later had ik het exemplaar thuis, en de verbazing was groot – het bleek te gaan om een prachtig geslepen Lousberg bijltje, dat als twee druppels water lijkt op het stuk dat ik zelf in 1978 gevonden had. Zelfs de grootte (11,5 cm) komt vrijwel overeen! Wat de functie van deze bijltjes ook geweest moge zijn (wapen, werktuig, offergave, of ceremonieel object): we zullen er waarschijnlijk nooit achterkomen. Er is echter een minieme kans dat de beide hier afgebeelde stukken door dezelfde vakman gemaakt zijn en daarna zijn geruild tegen huiden of voedsel en op die manier in Noord-Limburg terechtgekomen zijn.

Afbeeldingen 1 en 2 tonen de beide bijlen. Exemplaar A stamt uit Tegelen (1978), en werd gemeld bij Wiel Luys (Reuver); exemplaar B is afkomstig uit Horst aan de Maas (2012), en werd gemeld bij Xavier van Dijk (Horst aan de Maas).

NB: Archeologische vondsten dienen te worden gemeld bij de archeologische/heemkundige vereniging ter plaatse. Voor het gebied Tegelen zetelde de vereniging in Reuver. Omdat het tweede bijltje werd gevonden te Grubbenvorst, Gemeente Horst aan de Maas, is het dus daar gemeld. Beide exemplaren bevinden zich nu in mijn verzameling.

Dankwoord

Dank aan John W. M. Jagt (Natuurhistorisch Museum Maastricht), Martin van de Munckhof, vinder van bijl B (Horst aan de Maas), Xavier van Dijk Heemkundevereniging Horst aan de Maas en Wiel Luys Heemkundevereniging Reuver.

LITERATUUR

Schyle, D., 2006.

Die spätneolithische Beilproduktion auf dem Lousberg in Aachen. Eine Hochrechnung von Angebot und Nachfrage und Rückschlüsse auf die spätneolithische Bevölkerungsdichte. *Archäologische Informationen* 29(1-2): pp. 35-50.

